

31996L0071

1997 1 21

EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS

L 18/1

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 96/71/EB
1996 m. gruodžio 16 d.
dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atlikti darbų ne tos, kurioje jie nuolatos dirba pagal darbo sutartį, valstybės narės teritorijoje;

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 57 straipsnio 2 dalį ir 66 straipsnį,

- (4) kadangi paslaugos gali būti teikiamos atliekant darbus įmonės vardu pagal jos nurodymus bei laikantis tos įmonės ir šalies, kuriai paslaugos bus teikiamos, pasirašytos sutarties arba įmonei samdant darbuotojus pagal valstybinę arba privačią sutartį;

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą ⁽¹⁾,

atsižvelgdami į Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

- (5) kadangi, siekiant skatinti bet kokias tarpvalstybines paslaugas, reikia sudaryti sąžiningos konkurencijos sąlygas ir taikyti priemones, garantuojančias darbuotojų teises;

laikydami Sutarties 189b straipsnyje nustatytos tvarkos ⁽³⁾,

- (1) kadangi pagal Sutarties 3 straipsnio c punktą viena iš Bendrijos užduočių yra panaikinti laisvą asmenų ir paslaugų judėjimą stabdančias kliūtis tarp valstybių narių;

- (6) kadangi dėl tarpvalstybinio pobūdžio suteikimo darbo santykiams kyla problemų, susijusių su darbo santykiams taikomais teisės aktais; kadangi pačioms šalims turi rūpėti nustatyti numatytus darbo santykius reglamentuojančias sąlygas;

- (2) kadangi pagal Sutartį, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, teikiant paslaugas draudžiama taikyti bet kokius apribojimus, siejamus su pilietybe ar gyvenamosios vietos reikalavimais;

- (7) kadangi 1980 m. birželio 19 d. Romos konvencija dėl sutartinėms prievolėms taikomos teisės ⁽⁴⁾, kurią pasirašė 12 valstybių narių, daugumoje valstybių narių įsigaliojo 1991 m. balandžio 1 d.;

- (3) kadangi sukūrus vidaus rinką sudaroma dinamiška aplinka teikti tarpvalstybines paslaugas skatinant vis daugiau įmonių siųsti darbuotojus į laikinas komandiruotes į užsienį

- (8) kadangi minėtosios Konvencijos 3 straipsnyje numatyta, kad paprastai šalis gali laisvai pasirinkti taikytiną teisę; kadangi, kai pasirinkimo nėra, pagal 6 straipsnio 2 dalį sutartį turi reglamentuoti tos valstybės, kurioje darbuotojas nuolatos dirba pagal sutartį, teisė, net jei jis laikinai dirba kitoje valstybėje, arba jei darbuotojas nuolatos nedirba jokioje valstybėje – tos valstybės, kurioje yra

⁽¹⁾ OL C 225, 1991 8 30, p.6 ir OL C 187, 1993 7 9, p. 5.

⁽²⁾ OL C 49, 1992 2 24, p. 41.

⁽³⁾ 1993 m. vasario 10 d. Europos Parlamento nuomonė (OL C 72, 1993 3 15, p. 78), 1996 m. birželio 3 d. Tarybos bendroji pozicija (OL C 220, 1996 7 29, p. 1) ir 1996 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento sprendimas (dar nepaskelbtas Oficialiajame leidinyje). 1996 m. rugsėjo 24 d. Tarybos sprendimas.

⁽⁴⁾ OL L 266, 1980 10 9, p. 1.

- įsikūrusi ji įdarbinusi įmonė, teisė, nebent tam tikromis aplinkybėmis minėtoji sutartis yra labiau susijusi su kita valstybe, ir tokiu atveju sutartį turi reglamentuoti tos valstybės teisė;
- (9) kadangi pagal minėtosios Konvencijos 6 straipsnio 1 dalį darbuotojas dėl šalių pasirinktos teisės neturėtų netekti apsaugos, kuri pagal privalomas teisės normas būtų taikoma tais atvejais, kai nėra pasirinkimo pagal minėtojo straipsnio 2 dalį;
- (10) kadangi minėtosios Konvencijos 7 straipsnyje nustatyta, kad, esant tam tikroms sąlygoms, kartu su paskelbta taikytina teise gali būti taikomos kitos valstybės privalomos teisės normos, pirmiausia tos valstybės narės, į kurios teritoriją darbuotojas yra laikinai komandiruotas, teisė;
- (11) kadangi pagal minėtosios Konvencijos 20 straipsnyje nustatytą Bendrijos teisės viršenybės principą ši Konvencija neturi įtakos taikant nuostatas, pagal kurias konkrečiam atvejui yra nustatomi teisės pasirinkimo principai, susiję su sutartinėmis prievolėmis ir kurios yra ar bus įtrauktos į Europos Bendrijų institucijų aktus arba į nacionalinius įstatymus, suderintus įgyvendinant tokius aktus;
- (12) kadangi Bendrijos teisė netrukdo valstybėms narėms bet kuriam, net ir laikinai jų teritorijoje pagal darbo sutartį dirbančiam asmeniui taikyti savo teisės aktus arba darbdavių ir darbininkų pasirašytas kolektyvines sutartis net ir tuo atveju, kai darbdavys yra įsisteigęs kitoje valstybėje narėje; kadangi Bendrijos teisė nedraudžia valstybėms narėms tinkamomis priemonėmis garantuoti, kad būtų laikomasi šių normų;
- (13) kadangi, siekiant nustatyti pagrindines minimalią apsaugą užtikrinančias privalomas teisės normas, kurių priimančiojoje valstybėje turi laikytis darbdaviai, komandiruojuojantys darbuotojus laikiniems darbams į kitos valstybės narės, kurioje paslaugos yra teikiamos, teritoriją, būtina derinti valstybių narių įstatymus; kadangi tokį derinimą galima atlikti tik Bendrijos teisės priemonėmis;
- (14) kadangi, nepriklausomai nuo darbuotojo komandiruotės trukmės paslaugų, teikėjas turėtų laikytis pagrindinių aiškiai apibrėžtų apsaugos taisyklių;
- (15) kadangi reikėtų nustatyti, kad tam tikrais aiškiai apibrėžtais gaminių surinkimo ir (arba) instaliavimo atvejais nebūtų taikomos nuostatos dėl minimalių užmokesčio normų ir minimalių mokamų metinių atostogų;
- (16) kadangi reikėtų lanksčiau taikyti nuostatas dėl minimalių užmokesčio normų ir minimalios mokamų metinių atostogų trukmės; kadangi, kai komandiruotė trunka ne ilgiau kaip mėnesį, valstybės narės, laikydamosi tam tikrų sąlygų, gali daryti išlygas nuostatomis dėl minimalių užmokesčio normų arba numatyti tokios išlygos galimybę kolektyvinėmis sutartimis; kadangi tais atvejais, kai atliktini darbai yra nedideli, valstybės narės gali daryti išlygas nuostatomis dėl minimalių užmokesčio normų ir minimalios mokamų metinių atostogų trukmės;
- (17) kadangi priimančiojoje valstybėje galiojančios minimalią apsaugą užtikrinančios privalomos teisės normos neturi trukdyti taikyti tų darbo sutarties sąlygų, kurios yra palankesnės darbuotojams;
- (18) kadangi reikėtų laikytis principo, kad už Bendrijos ribų įsisteigusioms įmonėms neturi būti taikomos sąlygos palankesnės už tas, kurios taikomos kurios nors valstybės narės teritorijoje įsisteigusioms įmonėms;
- (19) kadangi, nepažeidžiant kitų Bendrijos teisės nuostatų, ši direktyva neįpareigoja suteikti teisinį pripažinimą laikino įdarbinimo įmonėms ir netrukdo valstybėms narėms taikyti savo įstatymų dėl darbuotojų samdos ir dėl laikino įdarbinimo įmonių ne jų teritorijoje įsisteigusioms, tačiau jų teritorijoje paslaugų teikimo sistemoje veikiančioms įmonėms;
- (20) kadangi ši direktyva nedaro įtakos nei Bendrijos su trečiosiomis šalimis pasirašytoms sutartims, nei valstybių narių įstatymams dėl trečiųjų šalių paslaugų teikėjų patekimo į jų teritorijas; kadangi ši direktyva taip pat nepažeidžia nacionalinių įstatymų dėl trečiųjų šalių darbuotojų atvykimo, gyvenamosios vietos ir galimybės dirbti pagal darbo sutartį;
- (21) kadangi 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamente (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje ⁽¹⁾, yra pateiktos nuostatos, taikomos socialinės apsaugos pašalpomis ir įmokoms;
- (22) kadangi ši direktyva nepažeidžia valstybių narių teisės, reglamentuojančios kolektyvinius veiksmus, skirtus verslo ir profesinių sluoksnių interesams ginti;
- (23) kadangi taikydamos šią direktyvą įvairių valstybių narių kompetentingos institucijos privalo bendradarbiauti; kadangi valstybės narės privalo numatyti tinkamas teisių gynimo priemones, kurių būtų imtasi tais atvejais, kai šios direktyvos nesilaikoma;

(1) OL L 149, 1971 7 5, p.2; Specialus leidinys 1971(II), p. 416. Reglamentas su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr.3096/95 (OL L 335, 1995 12 30, p. 10).

(24) kadangi būtina garantuoti tinkamą šios direktyvos taikymą ir dėl to imtis priemonių, užtikrinančių glaudų Komisijos ir valstybių narių bendradarbiavimą;

(25) kadangi, norėdama pasiūlyti, jei reikia, būtinus dalinius pakeitimus, per penkerius metus po šios direktyvos priėmimo Komisija privalo peržiūrėti išsamias šios direktyvos įgyvendinimo taisykles,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Taikymo sritis

1. Ši direktyva taikoma valstybėje narėje įsisteigusioms įmonėms, kurios pagal tarpvalstybinio paslaugų teikimo sistemą komandiruoja darbuotojus į kitos valstybės narės teritoriją pagal šio straipsnio 3 dalį.

2. Ši direktyva netaikoma prekybinės laivininkystės įmonių personalui, dirbančiam jūroje.

3. Ši direktyva taikoma tada, kai šio straipsnio 1 dalyje paminėtos įmonės imasi vienos iš šių tarpvalstybinių priemonių:

- savo sąskaita komandiruoja darbuotojus į kitos valstybės narės teritoriją ir duoda jiems nurodymus, vadovaudamasi sutartimi, sudaryta tarp darbuotojus komandiruojančios įmonės ir toje valstybėje narėje veikiančios šalies, kuriai bus teikiamos paslaugos, su sąlyga, kad komandiruotės metu komandiruojančioji įmonė ir darbuotojas saistomi darbo santykiais; arba
- komandiruoja darbuotojus į įstaigą arba grupės valdomą įmonę kitos valstybės narės teritorijoje, su sąlyga, kad komandiruotės metu komandiruojančioji įmonė ir darbuotojas saistomi darbo santykiais; arba
- kaip laikino įdarbinimo įmonė ar įdarbinimo agentūra samdo darbuotoją įmonei, kuri yra įsisteigusi ar veikia valstybės narės teritorijoje, su sąlyga, kad komandiruotės metu laikino įdarbinimo įmonė ar įdarbinimo agentūra ir darbuotojas saistomi darbo santykiais.

4. Ne Bendrijoje įsisteigusioms įmonėms negali būti taikomos palankesnės sąlygos už tas, kurios taikomos valstybės narės teritorijoje įsisteigusioms įmonėms.

2 straipsnis

Apibrėžimas

1. Šioje direktyvoje „komandiruotasis darbuotojas“ — tai darbuotojas, kuris ribotą laiką dirba kitos valstybės narės nei tos, kurioje jis paprastai dirba, teritorijoje.

2. Šioje direktyvoje darbuotojo apibrėžimas yra nustatomas pagal valstybės narės, į kurios teritoriją darbuotojas yra komandiruotas, teisę.

3 straipsnis

Darbo sutarties sąlygos

1. Valstybės narės užtikrina, kad, nepriklausomai nuo to, kokia teisė yra taikoma darbo santykiams, 1 straipsnio 1 dalyje paminėtos įmonės garantuoja į jų teritoriją komandiruotiems darbuotojams darbo sutarties sąlygas dėl toliau nurodytų dalykų, kuriuos toje valstybėje narėje, kurioje darbas yra atliekamas, reglamentuoja:

— įstatymai ir kiti teisės aktai ir (arba)

— kolektyvinės sutartys ar arbitražo sprendimai, kurie buvo paskelbti visuotinai taikytiniais, kaip numatyta šio straipsnio 8 dalyje, jeigu jie yra susiję su priede išvardyta veikla:

- dėl maksimalaus darbo ir minimalaus poilsio laiko;
- dėl minimalių mokamų metinių atostogų trukmės;
- dėl minimalių užmokesčio normų, įskaitant viršvalandžių apmokėjimo normas; šis punktas netaikomas papildomo pensinio draudimo sistemoms;
- dėl darbuotojų, ypač laikino įdarbinimo įmonių siūlomų, samdos sąlygų;
- dėl darbuotojų sveikatos, higienos ir darbo saugos;
- dėl apsaugos priemonių, skirtų nėščią ar neseniai pagimdžiusių moterų, vaikų ir jaunimo darbo sutarties sąlygoms vykdyti;
- dėl vienodų sąlygų taikymo vyrams ir moterims bei kitų nediskriminavimo nuostatų.

Šioje direktyvoje šio straipsnio 1 dalies c punkte paminėtų minimalių užmokesčio normų sąvoką apibrėžia valstybės narės, į kurios teritoriją darbuotojas yra komandiruojamas, nacionalinės teisės aktai ir (arba) praktika.

2. Šio straipsnio 1 dalies pirmosios pastraipos b ir c punktai netaikomi, jei gaminio pradinį surinkimą ir (arba) pirmąjį instaliavimą atlieka gaminį tiekiančios įmonės kvalifikuoti darbuotojai ir (arba) specialistai, kai tai yra numatyta prekių tiekimo sutartyje ir yra būtina, norint naudotis pateiktu gaminiu ir kai jų komandiruotės laikas neviršija aštuonių dienų.

Ši nuostata netaikoma priede išvardytiems statybos darbams.

3. 1 straipsnio 3 dalies a ir b punktuose nurodytais atvejais valstybės narės, pasikonsultavusios su darbdaviais ir darbuotojais bei laikydamosi savo tradicijų ir praktikos, gali nuspręsti netaikyti šio straipsnio 1 dalies pirmosios pastraipos c punkto, jei komandiruotės trukmė neviršija vieno mėnesio.

4. Laikydamosi nacionalinių įstatymų ir (arba) praktikos, šio straipsnio 8 dalyje apibrėžtomis kolektyvinėmis sutartimis, reglamentuojančiomis vieną ar kelis veiklos sektorius, valstybės narės gali numatyti galimybę 1 straipsnio 3 dalies a ir b punktuose nurodytais atvejais netaikyti šio straipsnio 1 dalies pirmosios pastraipos c punkto ir valstybės narės sprendimo, priimto pagal šio straipsnio 3 dalį, jei komandiruotės trukmė neviršija vieno mėnesio.

5. 1 straipsnio 3 dalies a ir b punktuose nurodytais atvejais valstybės narės gali leisti netaikyti šio straipsnio 1 dalies pirmosios pastraipos b ir c punktų, remdamosi tuo, kad bus atliekami nedideli darbai.

Valstybės narės, kurios pasinaudoja šios dalies pirmojoje pastraipoje minėta galimybe, nustato kriterijus, kuriuos turi atitikti atliekamas darbas, kad jis būtų laikomas „nedideliu“.

6. Komandiruotės trukmė apskaičiuojama imant vienerių metų pamatinį laikotarpį nuo komandiruotės pradžios.

Apskaičiuojant trukmę atsižvelgiama į visus ankstesnius laikotarpius, kai komandiruotasis darbuotojas atliko tam tikras pareigas.

7. Šio straipsnio 1–6 dalys netrukdo taikyti darbuotojams palankesnių darbo sutarties sąlygų.

Komandiruotpinigiai laikomi minimalaus darbo užmokesčio dalimi, nebent jie yra mokami kompensuojant su komandiruote susijusias faktiškąsias keliones, buto ir maisto išlaidas.

8. „Kolektyvinės sutartys arba arbitražo sprendimai, kurie buvo paskelbti visuotinai taikytiniais“ – tai kolektyvinės sutartys arba arbitražo sprendimai, kurių privalo laikytis visos tam tikros profesijos ar pramonės šakos įmonės konkrečioje geografinėje zonoje.

Jei nėra sistemos, pagal kurią kolektyvinės sutartys arba arbitražo sprendimai skelbiami visuotinai taikytiniais, kaip apibrėžta pirmojoje pastraipoje, valstybės narės gali nuspręsti remtis:

- kolektyvinėmis sutartimis arba arbitražo sprendimais, kurie yra taikomi bendrai visoms panašioms tam tikros profesijos ar pramonės šakos įmonėms konkrečioje geografinėje zonoje, ir (arba)

- darbdavių ir darbuotojų tipiškiausių organizacijų nacionaliniu lygiu pasirašytomis kolektyvinėmis sutartimis, kurios yra taikomos visoje nacionalinėje teritorijoje,

su sąlyga, kad 1 straipsnio 1 dalyje paminėtoms įmonėms šios sutartys ir sprendimai užtikrina vienodų sąlygų taikymą sprendžiant šio straipsnio 1 dalies pirmojoje pastraipoje išvardytus klausimus tarp minėtųjų įmonių ir kitų šioje pastraipoje paminėtų įmonių, kurių padėtis yra vienoda.

Tariama, kad vienodos sąlygos, kaip apibrėžta šiame straipsnyje, yra taikomos tada, kai nacionalinėms įmonėms, kurių padėtis yra vienoda:

- konkrečioje vietoje arba tam tikrame sektoriuje taikomi tokie patys su šio straipsnio 1 dalies pirmojoje pastraipoje išvardyti dalykais susiję įpareigojimai, kokie yra taikomi darbuotojus komandiruojančioms įmonėms, ir

- jos privalo vykdyti šiuos vienodą galią turinčius įpareigojimus.

9. Valstybės narės gali nustatyti, kad 1 straipsnio 1 dalyje paminėtos įmonės turi garantuoti 1 straipsnio 3 dalies c punkte paminėtiems darbuotojams tokias pat sąlygas, kokios yra taikomos laikinai įdarbintiems darbuotojams toje valstybėje narėje, kurioje darbas yra atliekamas.

10. Ši direktyva nedraudžia valstybėms narėms, laikantis Sutarties ir remiantis vienodų sąlygų taikymo principu, nacionalinėms įmonėms ir kitų valstybių įmonėms taikyti:

- darbo sutarties sąlygų, reglamentuojančių kitokius nei išvardytieji 1 dalies pirmojoje pastraipoje klausimus tuo atveju, kai remiamasi valstybinės politikos nuostatomis,

- darbo sutarties sąlygų, nustatytų kolektyvinėse sutartyse arba arbitražo sprendimuose, kaip numatyta 8 dalyje, ir reglamentuojančių kitokią veiklą nei nurodytoji priede.

4 straipsnis

Bendradarbiavimas teikiant informaciją

1. Kad ši direktyva būtų įgyvendinta, valstybės narės, laikydamosi nacionalinės teisės aktų ir (arba) praktikos, paskiria vieną ar kelias ryšio palaikymo tarnybas arba vieną ar kelias kompetingas nacionalines institucijas.

2. Valstybės narės sudaro sąlygas, kad valstybinės valdžios institucijos, kurios, laikydamosi nacionalinės teisės aktų, yra

atsakingos už 3 straipsnyje nurodytų darbo sutarties sąlygų monitoringą, bendradarbiautų. Šis bendradarbiavimas pirmiausia apima atsakymus į pagrįstus tų valdžios institucijų prašymus suteikti informaciją apie tarpvalstybinę darbuotojų samdą, įskaitant akivaizdžius pažeidimus arba galimus neteisėtus tarpvalstybinės veiklos atvejus.

Komisija ir pirmojoje pastraipoje paminėtos valdžios institucijos glaudžiai bendradarbiauja, kad būtų iširti sunkumai, kurie gali kilti taikant 3 straipsnio 10 dalies nuostatas.

Abipusė administracinė pagalba teikiama nemokamai.

3. Visos valstybės narės imasi reikiamų priemonių, kad informacija apie 3 straipsnyje nurodytas darbo sutarties sąlygas būtų prieinama.

4. Visos valstybės narės praneša kitoms valstybėms narėms ir Komisijai apie šio straipsnio 1 dalyje paminėtas ryšio palaikymo tarnybas ir (arba) kompetentingas institucijas.

5 straipsnis

Priemonės

Jei nesilaikoma šios direktyvos nuostatų, valstybės narės imasi reikiamų priemonių.

Jos visų pirma užtikrina, kad darbuotojai ir (arba) jų atstovai galėtų pasinaudoti atitinkamomis procedūromis, kad būtų galima užtikrinti šia direktyva nustatytų pareigų vykdymą.

6 straipsnis

Jurisdikcija

Siekiant užtikrinti, kad būtų vykdoma 3 straipsnyje garantuota teisė į darbo sutarties sąlygas, gali būti pradėtos teisminės

procedūros toje valstybėje narėje, į kurios teritoriją darbuotojas yra arba buvo komandiruotas, nepažeidžiant, kur taikoma, galiojančių tarptautinių susitarimų dėl jurisdikcijos pradėti procedūras kitoje valstybėje.

7 straipsnis

Igyvendinimas

Iki 1999 m. gruodžio 16 d. valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Valstybės narės, priimdamos šias nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

8 straipsnis

Komisijos peržiūra

Ne vėliau kaip iki 2001 m. gruodžio 16 d. Komisija peržiūri šios direktyvos taikymą, kad prireikus Tarybai galėtų pasiūlyti reikiamus pakeitimus.

9 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 1996 m. gruodžio 16 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

K. HÄNSCH

Tarybos vardu

Pirmininkas

I. YATES

PRIEDAS

3 straipsnio 1 dalies antroje įtraukoje nurodyta veikla apima visus darbus, susijusius su statyba, remontu, priežiūra, pastatų rekonstravimu ar griovimu, visų pirma:

- 1) žemės kasimo darbus,
 - 2) žemės stumdymo darbus,
 - 3) faktinius statybos darbus,
 - 4) surenkamųjų elementų surinkimą ir išmontavimą,
 - 5) įrengimą arba instaliavimą,
 - 6) perplanavimą,
 - 7) atnaujinimą,
 - 8) remontą,
 - 9) išmontavimą,
 - 10) griovimą,
 - 11) aptarnavimą,
 - 12) priežiūrą, dažymą ir valymą,
 - 13) tobulinimą.
-